

Her er det naturen der har det sidste ord

På Læsø er Danmarks største projekt for naturpleje i opstartsfasen. Her er det naturen, der bestemmer over dyrene og ikke omvendt. Selvom dyrene skal give økonomisk tilskud til projektet, er det i orden, at en kvie bliver tre år, før den kælver, for den skal først og fremmest arbejde for at holde opvæksten nede.

Af Torben Worsøe
two@landbrugsmedierne.dk
tlf. 33 39 47 47

Den er sej, lyngen på Læsøs heder. Noget af den har stået for længe, andre steder handler det om hede, der er ved at springe i skov.

Det åbne landskab, som er målet mange steder på øen, arbejder en flok Galloway-kreaturer på at skabe. Langsommeligt og tålmodigt tygger de sig igennem gammel lyng, opvoksende birketræer, siv og vissent græs.

Ikke verdens bedste foder, hvis det drejer sig om effektiv kødproduktion. Men det gør det netop ikke i det projekt, som er under opsejling på Læsø.

»Det vigtigste er at holde opvæksten nede og skabe en varieret mosaik i landskabet.

Strandengene er helt specielle, siger Hans-Henrik Jørgensen. Her fouragerer blandt andet nogle af de traner, der ruger på øen.

Så må vi acceptere, at kvierne bliver tre år, før de kælver første gang,« forklarer projektleder Hans-Henrik Jørgensen, Naturstyrelsen

Galloway på arbejde

Naturstyrelsen har valgt Galloway som naturplejere på Læsø. Racen er valgt med baggrund i de erfaringer, som styrelsen i forvejen har med racen som naturplejer.

Men deres omgængelighed har bestemt også spillet en rolle

»De er nysgerrige, men ikke påtrængende, og passer derfor godt med, at de hegn, de græsser i, også er åbne for folk,

der bevæger sig til fods,« siger Hans-Henrik Jørgensen.

Men selv Galloway skal have foder af rimelig kvalitet for at kunne kælve to år gamle og levere mælk nok til, at kalven også bliver en dygtig naturplejer.

At kravene til dyrene er store, har de dyr, der for nylig er ankommet til øen, allerede bevist. Det var meningen, at kvierne skulle sættes til tyr med det samme.

»Men det tør vi ikke,« konstaterer Hans-Henrik Jørgensen.

»Vi er helt enkelt bange for, at de ikke når at vokse tilstrækkeligt, før de skal kælve,«

Kælver inde

Ideelt set kommer det samlede areal, som skal plejes, op på 3.200 hektar.

Det stiller store krav til ma-

nagement i forbindelse med kælvingerne.

»Dyrene skal kælve i vinterkvarteret. Området er enormt. Ikke større end, at vi nok kan klare tilsyn en gang daglig, men alt for stort til, at vi kan nå at øremærke alle kalvene, hvis de bliver født ude,« erkender Hans-Henrik Jørgensen.

Siden 1970 har Naturstyrelsen haft en besætning af kødkvæg på Læsø. De nye forhold og de langt større områder gør det imidlertid nødvendigt at gribe naturplejen an på en helt anden måde.

70 drægtige køer

Først i marts ankom de første omkring 80 køer, der var drægtige, og som har kælvet i et lille skovområde på den nordlige del af øen.

Det er gået gnidningsløst, og en del af køerne er nu med